

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР

Гра, будучи простим і близьким людині способом пізнання навколишньої дійсності, повинна бути найбільш природним і доступним шляхом до оволодіння тими чи іншими знаннями, вміннями, навичками. Існуюча ж необхідність в раціональній побудові, організації та застосування її в процесі навчання і виховання вимагає більш ретельного і детального її вивчення.

В останні роки питання теорії і практики дидактичної гри розроблялися і розробляються багатьма дослідниками: А. Усовой, Е. Радіной, Ф. Блехер, Б. Хачапурідзе, З. Богуславской, Е. Іваніцкой, А. Сорокіной, Е. Удальцової, В. Аванесовой, А. Бондаренко, Л. Венгер. У всіх дослідженнях утвердилася взаємозв'язок навчання і гри, визначилася структура ігрового процесу, основні форми і методи керівництва дидактичними іграми.

Початок розробки загальної теорії гри слід відносити до праць Шиллера і Спенсера. Значний вклад в розвиток даної теорії внесли Фрейд, Піарже, Штерн, Дьюї, Фромм, Хейзінга і ін.

У вітчизняній психології та педагогіці теорію гри розробляли К. Ушинський, П. Блонський, Г. Плеханов, С. Рубінштейн, Л. Виготський, Н. Крупська, А. Леонтьєв, Д. Ельконін, В. Мухіна, А. Макаренко та інші.

Як ми вже зазначали вище, роль гри в житті і розвитку дитини усвідомлювали і відзначали в усі часи діячі педагогічної науки. «У грі розкривається перед дітьми світ, розкриваються творчі здібності особистості. Без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку» – писав В.А. Сухомлинський.

Ігрові дії спираються на знання, вміння та навички, набуті на заняттях, вони забезпечують учням можливість приймати раціональні, ефективні рішення, оцінювати себе і оточуючих критично.

Активізація пізнавальної діяльності за допомогою дидактичної гри здійснюється через виборчу спрямованість особистості дитини на предмети і явища навколишньої дійсності. Ця спрямованість характеризується постійним прагненням до пізнання, до нових, більш повних і глибоких знань, тобто виникає пізнавальний інтерес. Систематично зміцнюючись і розвиваючись пізнавальний інтерес стає основою позитивного ставлення до навчання, підвищення рівня успішності. Пізнавальний інтерес носить (пошуковий характер). Під його впливом в молодшого школяра постійно виникають питання, відповіді на які він сам постійно і активно шукає. При цьому пошукова діяльність школяра відбувається з захопленням, він відчуває емоційний підйом, радість від успіху. Пізнавальний інтерес позитивно впливає не тільки на процес і результат діяльності, а й на протікання психічних процесів – мислення, уваги, пам'яті, уваги, які під впливом пізнавального інтересу набувають особливу активність і спрямованість.

Формування пізнавальних інтересів учнів у навчанні може відбуватися за двома основними каналами, з одного боку ж зміст навчальних предметів містить у собі цю можливість, а з іншого – шляхом певної організації пізнавальної діяльності учнів.

Але пізнавальний інтерес до навчального матеріалу бути не може підтримуватися весь час тільки яскравими фактами, а його привабливість неможливо зводити до дивує та вражає уяву. Ще К. Ушинський писав про те, що предмет, для того щоб стати цікавим, повинен бути лише частково новим, а частково знайомим [3]. Нове і несподіване завжди в навчальному матеріалі виступає на тлі вже відомого та знайомого. Ось чому для підтримки пізнавального інтересу важливо вчити школярів вміння в знайомих бачити нове.

Таке викладання підводить до усвідомлення того, що в повсякденних, повторюваних явищ навколишнього світу безліч дивних сторін, в яких він зможе дізнатися на уроках. І те, чому рослини тягнуться до світла, і у властивостях талого снігу, і про те, що просте колесо, без якого зараз не обходиться жоден складний механізм, є найбільшим винаходом.

Усі значимі явища життя, що стали звичайними для дитини в силу своєї повторюваності, можуть і повинні придбати для нього в навчанні несподівано нове, повне сенсу, зовсім іншого звучання. І це обов'язково з'явиться стимулом інтересу учня до пізнання.

Саме тому вчителю необхідно переводить школярів із ступеня його чисто життєвих, досить вузьких і бідних представлений в світі – на рівень наукових понять, узагальнень, розуміння закономірностей.

Інтересу до пізнання сприяє також показ новітньої досягнень науки. Зараз, більше ніж коли-небудь, необхідно розширювати рамки програм, Знайомити учнів з основними напрямками наукових пошуків, відкриттями.

Далеко не все в навчальному матеріалі може бути для учнів цікаво. І тоді виступає ще один, не менш важливе джерело пізнавального інтересу – організація і включення в урок дидактичних ігор. Що б порушити бажання вчитися, потрібно розвивати потребу учня займатися пізнавальною діяльністю, а це значить, що в самому процесі її школяр повинен знаходити привабливий боку, що б сам процес навчання містив у собі позитивні заряди інтересу.

Шлях до нього лежить, перш за все, через включення дидактичних ігор.

Нами з'ясовано, що більшість вчителів початкових класів вважають дидактичну гру важливим засобом для розвитку пізнавального інтересу учнів до предмета, але все ж вживають цей прийом деякі. Серед причин, що пояснюють цей факт, називалися: відсутність методичних розробок, невміння організувати учнів на гру (погана дисципліна), небажання витратити час уроку, відсутність інтересу в учнів.

Література

1. Ушинський К.Д. Зібрання творів / К.Д. Ушинський - М. : Академія, 1989. - Т.6. – 340 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>